EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 18.6.2020
COM(2020) 240 final

2020/0118 (CNS)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega lubatakse Portugalil kohaldada Madeira ja Assooride autonoomsetes piirkondades toodetud teatavate alkohoolsete toodete suhtes vähendatud aktsiisimäära

{SWD(2020) 108 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Ettepanek käsitleb nõukogu otsust, millega asendatakse kehtiv nõukogu 12. juuni 2014. aasta otsus nr 376/2014/EL,[1] mis on vastu võetud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 349 alusel. See artikkel võimaldab võtta erimeetmeid ELi äärepoolseimate piirkondade jaoks, kuna selles tunnistatakse, et nendes piirkondades on tingimused, mille püsivus ja koosmõju piiravad nende arengut ning mõjutavad nende majanduslikku ja ühiskondlikku olukorda. Kõnealune artikkel võimaldab selliseid meetmeid tingimusel, et need ei õõnesta liidu õiguskorra, sealhulgas siseturu ja ühise poliitika terviklikkust ja sidusust. Käesoleva otsusega lubatakse Portugalil kohaldada Madeiral toodetud ja tarbitava rummi ja likööri ning Assooridel toodetava ja tarbitava likööri ja kangete alkohoolsete jookide suhtes kuni 75 % madalamaid aktsiisimäärasid. Praegune otsus kaotab kehtivuse 31. detsembril 2020.

Kõnealuse meetme eesmärk on hüvitada Portugali äärepoolseimate piirkondade tootjatele nende ebasoodsad konkurentsitingimused, mis on tingitud Portugali äärepoolseimate piirkondade kaugusest, saarelisest asendist, väiksusest, keerulisest reljeefist ja kliimast ning majanduslikust sõltuvusest mõnest tootest, mis takistab oluliselt nende arengut. Nende tingimuste tõttu on äärepoolseimate piirkondade tootjate tootmiskulud suuremad kui mandril.

Pidades silmas otsuse kehtivusaja lõppemist, käivitas Euroopa Komisjon välisuuringu, et hinnata praegust korda ja võimalike valikute potentsiaalset mõju pärast 2020. aastat, sealhulgas poliitikavalikut, millele käesolev ettepanek tugineb.

Käesolev ettepanek puudutab erandi pikendamist kuni 2027. aastani nii, et see hõlmab kohapeal toodetud rummi müüki Assooridel, kusjuures vähendusmääraks jääb 75 %, ning erandi pikendamist ühtlasi selleks, et vähendada kõigi hõlmatud toodete müügi puhul Portugali mandriosas aktsiisimäära 50 % võrra.

Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega

2017. aasta teatises strateegilise partnerluse kohta ELi äärepoolseimate piirkondadega[2] märgiti, et äärepoolseimad piirkonnad seisavad jätkuvalt silmitsi tõsiste probleemidega, millest paljud on püsivad. Kõnealuses teatises tutvustatakse komisjoni lähenemisviisi nende piirkondade toetamisel, tuginedes nende ainulaadsetele eelistele, ja keskendutakse äärepoolseimatele piirkondadele, tehes kindlaks uued kasvusektorid, mis võimaldaksid majanduskasvu ja töökohtade loomist.

Sellega seoses on käesoleva ettepaneku eesmärk toetada Portugali äärepoolseimaid piirkondi oma eeliste ärakasutamisel, et võimaldada kohalikku majanduskasvu ja töökohtade loomist konkreetses sektoris – alkoholisektoris. Käesolev ettepanek täiendab kõrvalisele asukohale ja

[1] Nõukogu 12. juuni 2014. aasta otsus nr 376/2014/EL, millega lubatakse Portugalil kohaldada Madeira autonoomses piirkonnas toodetud ja kohapeal tarbitavale rummile ja liköörile ning Assooride autonoomses piirkonnas toodetud ja kohapeal tarbitavale liköörile ja kangetele alkohoolsetele jookidele madalamat aktsiisimäära

[2] COM(2017) 623 final

saarelisele asendile vastavate valikmeetmete programmi (POSEI),[3] mille eesmärk on toetada primaarsektorit ja toorainete tootmist.

Kooskõla liidu muude poliitikavaldkondadega

Ettepanek on kooskõlas 2015. aasta ühtse turu strateegiaga,[4] mille kohaselt kavatseb komisjon luua süvendatud ja õiglasema ühtse turu, millest saavad kasu kõik sidusrühmad. Kavandatud meetme üks eesmärk on vähendada äärepoolseimate piirkondade ettevõtete lisakulusid, mis takistavad nende täielikku osalemist ühtsel turul. Piiratud tootmismahu tõttu ei ole ette näha negatiivset mõju ühtse turu sujuvale toimimisele.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

Õiguslik alus

Õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikkel 349. Kõnealune säte võimaldab nõukogul võtta vastu erimeetmed, millega kohandatakse aluslepingute kohaldamist ELi äärepoolseimate piirkondades.

Subsidiaarsuse põhimõte

Üksnes nõukogul on volitus võtta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 349 alusel vastu erimeetmeid äärepoolseimate piirkondade suhtes, et muuta aluslepingute, kaasa arvatud ühise poliitika kohaldamist nendes piirkondades tulenevalt seal valitsevatest püsivatest ebasoodsatest tingimustest, mis mõjutavad äärepoolseimate piirkondade ühiskondlikku ja majanduslikku olukorda. See kehtib ka erandite lubamise kohta ELi toimimise lepingu artiklist 110. Nõukogu otsuse ettepanek on seega kokkusobiv subsidiaarsuse põhimõttega.

Proportsionaalsuse põhimõte

Käesolev ettepanek on kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega. Kavandatud muudatustega ei minda kaugemale sellest, mis on vajalik selleks, et lahendada vaatlusalused probleemid ning sel moel saavutada lepingu eesmärk tagada siseturu nõuetekohane ja tulemuslik toimimine.

Eelkõige suurendaks vähendatud maksumäärade kavandatav laiendamine Portugali mandriosale Portugali äärepoolseimate piirkondade tootjate konkurentsivõimet, millel oleks piiratud negatiivne mõju saamatajäänud tulude ja halduskoormuse näol, kuid asetaks nad võrdsesse olukorda sarnaste toodete tootjatega Portugali mandriosas.

Õigusakti valik

Tehakse ettepanek võtta vastu nõukogu otsus, millega asendatakse nõukogu otsus nr 376/2014/EL.

---

[3] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. märtsi 2013. aasta määrus (EL) nr 228/2013.

[4] Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Ühtse turu täiustamine: rohkem võimalusi inimestele ja ettevõtetele“ (COM(2015) 550 final), lk 4.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

Olemasolevate õigusaktide järelhindamine

Välisuuringust selgus, et äärepoolseimate piirkondade tootjatel on mandriosa tootjatest jätkuvalt suuremad tootmiskulud, mida praegu hüvitatakse vähendatud aktsiisimääraga. Lisaks tehti uuringus kindlaks järgmised kaks küsimust, mis kerkisid esile pärast praegu kehtiva otsuse vastuvõtmist.

Esiteks valmistatakse välisuuringu andmetel Assooridel nüüd rummi, kuid praegune kord seda ei hõlma. Kord hõlmab siiski Madeiral toodetud rummi, mis toob kaasa ebavõrdsed tingimused kahe äärepoolseima piirkonna rummitootjate vahel. Teiseks märgitakse uuringus, et lisaks uuele rummitootmisele Assooridel kasvab rummitootmine ka Madeiral ning äärepoolseimate piirkondade piiratud turu tõttu ei ole võimalik kogu rummi kohapeal müüa. Portugali mandriosa turule pääsemisega seotud lisakulud on nende tootjate jaoks takistuseks ja seetõttu rumm ladustatakse, mis on aga kulukas.

Konsulteerimine sidusrühmadega

Praeguse korra analüüsi toetava välisuuringu osana saadi vastused küsimustike, intervjuude ja aruteludega Euroopa Komisjoni asjaomastelt talitustelt, Portugali ametiasutustelt, kahe äärepoolseima piirkonna tootjatelt ja Portugali turustajatelt. Kuigi välistöövõtja tegi spetsiaalseid jõupingutusi, ei saadud vastuseid mandri tootjatelt ega kodanikuühiskonnalt.

Mõjuhinnang

Käesolev algatus on ette valmistatud kaheosalisena: praeguse korra järelhindamine, millele lisandus tulevikku suunatud hindamine. Hinnang kehtiva korra jätkamise ja võimaliku muutmise potentsiaalse mõju kohta on esitatud analüüsidokumendis, sealhulgas hindamist sisaldavas lisas. Käesolev dokument põhineb välisuuringul ja liikmesriigi esitatud teabel.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta Euroopa Liidu eelarvet, kuna aktsiisist saadav tulu läheb täielikult liikmesriikidele.

5. MUU TEAVE

Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord

Erandi rakendamise ja toimimise järelevalve on Portugali ametiasutuste ja komisjoni ülesanne, nagu see on seni olnud.

Portugalil palutakse esitada 30. septembriks 2025 järelevalvearuanne ajavahemiku 2019–2024 kohta. Järelevalvearuanne sisaldab järgmist:

- teave tootmisega seotud lisakulude kohta
- majanduslikud moonutused ja mõju turule

- teave tulemuslikkuse ja tõhususe kohta ning sidususe hindamiseks muude ELi poliitikavaldkondadega

- teave uue õigusakti jätkuva asjakohasuse ja ELi lisaväärtuse kohta.

Aruandluse eesmärk peaks ühtlasi olema koguda kõigilt asjaomastelt sidusrühmadelt teavet nende täiendavate tootmiskulude taseme ja arengu, nõuete täitmisega seotud kulude ja turumoonutuste juhtumite kohta.

Tagamaks, et Portugali ametiasutuste kogutud teave sisaldab andmeid, mida komisjon vajab teadliku otsuse tegemiseks kava kehtivuse ja elujõulisuse kohta tulevikus, koostab komisjon nõutava teabe kohta konkreetsed suunised. Kõnealused suunised on nii palju kui võimalik ühised ELi äärepoolseimate piirkondade sarnaste kavadega, mida reguleerivad sarnased õigusaktid.

See võimaldab komisjonil hinnata, kas erandi tegemise põhjused on endiselt olemas, kas Portugali antud maksusoodustus on endiselt proportsionaalne ja kas on võimalik võtta alternatiivseid meetmeid maksuerandi süsteemile, võttes arvesse nende rahvusvahelist mõõdet.

Järelevalvearuande struktuur ja nõutavad andmed on esitatud ettepaneku 1. lisas.

Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus

Seda osa ei kohaldata, sest artiklid ei vaja selgitust.

2020/0118 (CNS)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega lubatakse Portugalil kohaldada Madeira ja Assooride autonoomsetes piirkondades toodetud teatavate alkohoolsete toodete suhtes vähendatud aktsiisimäära

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 349,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust[5],

toimides seadusandliku erimenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu otsusega nr 376/2014/EL[6] lubati Portugalil kohaldada Madeira autonoomses piirkonnas toodetud ja kohapeal tarbitavale rummile ja liköörile ning Assooride autonoomses piirkonnas toodetud ja kohapeal tarbitavale liköörile ja kangetele alkohoolsetele jookidele madalamat aktsiisimäära, mis võib olla madalam nõukogu direktiivis 92/84/EMÜ[7] kehtestatud miinimummäärast, kuid mitte madalam kui 75 % tavapärasest riiklikust alkoholi aktsiisimäärast.

(2) 2019. aasta veebruaris palusid Portugali ametiasutused komisjonil esitada ettepanek nõukogu otsuseks, millega pikendataks otsuses nr 376/2014/EL sätestatud loa tähtaega samadel tingimustel ning laiendataks geograafilist kohaldamisala Portugali mandriosale väiksema aktsiisivähendusega veel seitsmeks aastaks, 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2027.

(3) Madeira ja Assooride autonoomsete piirkondade tootjatel on raske pääseda turgudele väljaspool neid piirkondi ning piirkondlikud ja kohalikud turud on ainus võimalus teatavate alkohoolsete toodete müümiseks. Kõnealustel tootjatel on suuremad kulud, kuna väiksuse, killustatuse ja põllumajandusettevõtete vähese mehhaniseerituse tõttu

---

5 ELT C XXX, XXX, lk XXX.

6 Nõukogu 12. juuni 2014. aasta otsus nr 376/2014/EL, millega lubatakse Portugalil kohaldada Madeira autonoomses piirkonnas toodetud ja kohapeal tarbitavale rummile ja liköörile ning Assooride autonoomses piirkonnas toodetud ja kohapeal tarbitavale liköörile ja kangetele alkohoolsetele jookidele madalamat aktsiisimäära (ELT L 182, 21.6.2014, lk 1).

7 Nõukogu 19. oktoobri 1992. aasta direktiiv 92/84/EMÜ alkoholi ja alkohoolsete jookide aktsiisimaksude struktuuri ühtlustamise kohta (EÜT L 316, 31.10.1992, lk 29).

on kasutatav põllumajandustoore seal kallim kui tavaliste tootmistingimuste puhul. Samuti ei ole suhkruroo tootmine keerulise reljeefi, raskete ilmastikuolude, pinnase iseärasuse ja käsitöö kasutamise tõttu nii tulus kui mujal äärepoolseimates piirkondades. Lisaks toob teatavate kohapeal mittetoodetavate toorainete ja pakkematerjalide transport saartele kaasa lisakulusid.

(4) Assooride puhul suurendab piirkonna isoleeritust veelgi saarte suur kaugus üksteisest. Samuti on transport nendes kaugetes saarepiirkondades kulukam. Sama kehtib ka mandrile reisimise ja sinna lähetatavate kaubasaadetiste kohta. Lisakulusid toob ka vajadus valmistooteid säilitada, sest kohapealne tarbimine ei ammenda toodangut, eriti rummi puhul. Piirkondliku turu väiksus suurendab ühikukulusid, eelkõige ebasoodsa seose tõttu püsikulude ja toodangu vahel. Lõpuks tuleb kohalikel tootjatel kanda piirkondliku majandusmudeli eripärast tulenevat lisakulu, eelkõige suuremate tööjõu- ja energiakulude näol.

(5) Rummi tootmine on suurenenud tänu suhkruroo tootmise suurenemisele. Kuigi osa rummist laagerdatakse või kasutatakse likööorides, ladustatakse müümata jäänud rummikogused hinnaga, mis suurendab veelgi tootjate lisakulusid. Lisakulude tõttu ei suuda Madeira ja Assooride autonoomsete piirkondade tootjad konkureerida väljaspool neid piirkondi asuvate tootjatega, kuna lõpptoote hind on kõrgem ning seepärast ei pääse nad teistele turgudele. Seda probleemi lahendaks juurdepääs Portugali mandriosa turule vähendatud aktsiisimääradega.

(6) Selleks et vältida Madeira ja Assooride autonoomsete piirkondade arengu tõsist piiramist ning säilitada nendes piirkondades alkoholitööstus ja selle pakutavad töökohad, on vaja uuendada otsuses nr 376/2014/EL sätestatud luba ja laiendada selle kohaldamisala.

(7) Otsust nr 376/2014/EL kohaldatakse kuni 31. detsembrini 2020. Täpsemalt on vaja vastu võtta uus otsus, millega lubatakse Portugalil kohaldada Madeira ja Assooride autonoomsetes piirkondades vähendatud aktsiisimäära.

(8) Arvestades, et maksusoodustus ei ületa määra, mis on vajalik lisakulude korvamiseks, ning see hõlmab väikeseid koguseid ja üksnes tarbimist Madeira ja Assooride autonoomsetes piirkondades ja Portugali mandriosas, ei õõnesta meede liidu õiguskorra terviklikkust ega ühtsust.

(9) Selleks et komisjon saaks hinnata, kas loa andmist põhjendavad tingimused on jätkuvalt täidetud, peaks Portugal esitama komisjonile 30. septembriks 2025 järelevalvearuande.

(10) Käesolev otsus ei piira ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 võimalikku kohaldamist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Erandina ELi toimimise lepingu artiklist 110 lubatakse Portugalil kohaldada Madeira autonoomses piirkonnas toodetud ja kohapeal tarbitavale rummile ja likööorile ning Assooride autonoomses piirkonnas toodetud ja kohapeal tarbitavale rummile, likööorile ja kangetele

alkohoolsetele jookidele aktsiisimäära, mis on madalam kui direktiivi 92/84/EMÜ artiklis 3 sätestatud täismäär.

Artikkel 2

Erandina ELi toimimise lepingu artiklist 110 lubatakse Portugalil kohaldada Madeira autonoomses piirkonnas toodetud rummile ja likööri le ning Assooride autonoomses piirkonnas toodetud rummile, likööri le ja kangetele alkohoolsetele jookidele aktsiisimäära, mis on madalam kui direktiivi 92/84/EMÜ artiklis 3 sätestatud täismäär, kui neid tooteid tarbitakse Portugali mandriosas.

Artikkel 3

Madeiral piirdub artiklites 1 ja 2 sätestatud luba järgmiste toodetega:

a) kuni 24. maini 2021 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 110/2008[8] II lisa punktis 1 määratletud rumm, millel on kõnealuse määruse III lisa punktis 1 osutatud geograafiline tähis „Rum da Madeira“, ja alates 25. maist 2021 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/787[9] I lisa punktis 1 määratletud rumm, millel on geograafiline tähis „Rum da Madeira“;

b) kuni 24. maini 2021 määruse (EÜ) nr 110/2008 II lisa punktides 32 ja 33 määratletud likööri ja *crème de*, mis on toodetud piirkondlikest puuviljadest või taimedest, ning alates 25. maist 2021 määruse (EL) 2019/787 I lisa punktides 33 ja 34 määratletud likööri ja *crème de*, mis on toodetud piirkondlikest puuviljadest või taimedest;

Assooridel piirdub artiklites 1 ja 2 sätestatud luba järgmiste toodetega:

a) kuni 24. maini 2021 määruse (EÜ) nr 110/2008 II lisa punktis 1 määratletud rumm, mis on toodetud piirkondlikust suhkruroost, ning alates 25. maist 2021 määruse (EL) 2019/787 I lisa punktis 1 määratletud rumm, mis on toodetud piirkondlikust suhkruroost;

b) kuni 24. maini 2021 määruse (EÜ) nr 110/2008 II lisa punktides 32 ja 33 määratletud likööri ja *crème de*, mis on toodetud piirkondlikust puuviljast või toorainest, ning alates 25. maist 2021 määruse (EL) 2019/787 I lisa punktides 33 ja 34 määratletud likööri ja *crème de*, mis on toodetud piirkondlikust puuviljast või toorainest;

---

8 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2008. aasta määrus (EÜ) nr 110/2008 piiritusjookide määratlemise, kirjeldamise, esitlemise, märgistamise ja geograafiliste tähiste kaitse kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 1576/89 (ELT L 39, 13.2.2008, lk 16).

9 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrus (EL) 2019/787, milles käsitletakse piiritusjookide määratlemist, kirjeldamist, esitlemist ja märgistamist, piiritusjookide nimetuste kasutamist muude toiduainete esitlemisel ja märgistamisel, piiritusjookide geograafiliste tähiste kaitset ning põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholi ja destillaatide kasutamist alkohoolsetes jookides ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 110/2008 (ELT L 130, 17.5.2019, lk 1).

c) kuni 24. maini 2021 veinist või viinamarjade pressimisjääkidest valmistatud kanged alkohoolsed joogid, millel on määruse (EÜ) nr 110/2008 II lisa punktides 4 ja 6 määratletud omadused, ning alates 25. maist 2021 veinist või viinamarjade pressimisjääkidest valmistatud kanged alkohoolsed joogid, millel on määruse (EL) 2019/787 I lisa punktides 4 ja 6 määratletud omadused.

Artikkel 4

Käesoleva otsuse artiklis 1 osutatud toodete suhtes kohaldatav vähendatud aktsiisimäär võib olla madalam direktiivis 92/84/EMÜ sätestatud alkoholiaktsiisi alammäärast, kuid ei tohi olla üle 75 % madalam tavalisest riiklikust alkoholiaktsiisist.

Artikkel 5

Käesoleva otsuse artiklis 2 osutatud toodete suhtes kohaldatav vähendatud aktsiisimäär võib olla madalam direktiivis 92/84/EMÜ sätestatud alkoholiaktsiisi alammäärast, kuid ei tohi olla üle 50 % madalam tavalisest riiklikust alkoholiaktsiisist.

Artikkel 6

Portugal esitab hiljemalt 30. septembriks 2025 komisjonile järelevalvearuande, mis võimaldab komisjonil hinnata, kas artiklites 1 ja 2 sätestatud loa andmist põhjendavad tingimused on jätkuvalt täidetud. Järelevalvearuanne peab sisaldama lisas nõutud teavet.

Artikkel 7

Käesolevat otsust kohaldatakse 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2027.

Artikkel 8

Käesolev otsus on adresseeritud Portugali Vabariigile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja